

KRITICKÉ MYSLENIE

2

KRITICKÉ MYSLENIE

PRE ŠKOLITEĽOV

2. 1 ÚVOD	4
2. 2 ZAPAMÄTAŤ SI: KRITICKÉ MYSLENIE: ČO TO ZNAMENÁ V SKUTOČNOM ŽIVOTE ?.....	6
2. 3 POROZUMIEŤ: JE KRITICKÉ MYSLENIE TVORIVÝ PROCES?.....	11
2. 4 APLIKOVAŤ: PREMÝŠĽAJ KRITICKY O SVOJOM DNI	13
2. 5 ANALYZOVAŤ: ČO NÁM HOVORÍ AUTOR?	13
2. 6 HODNOTIŤ A TVORIŤ: TAJOMSTVO REKLAMY	15
2. 7 SUMARIZUJ: TAK, ČO PRESNE JE TO KRITICKÉ MYSLENIE?	19

PRE ÚČASTNÍKOV VZDELÁVANIA

2. 1 ÚVOD	22
2. 2 ZAPAMÄTAŤ SI: KRITICKÉ MYSLENIE: ČO TO ZNAMENÁ V SKUTOČNOM ŽIVOTE ?.....	23
2. 3 POROZUMIEŤ: JE KRITICKÉ MYSLENIE TVORIVÝ PROCES?	24
2. 4 APLIKOVAŤ: PREMÝŠĽAJ KRITICKY O SVOJOM DNI	26
2. 5 ANALYZOVAŤ: ČO NÁM HOVORÍ AUTOR?.....	28
2. 6 HODNOTIŤ A TVORIŤ: TAJOMSTVO REKLAMY	32
2. 7 SUMARIZUJ: TAK, ČO PRESNE JE TO KRITICKÉ MYSLENIE?	36

PRE ŠKOLITEĽOV

2.1 ÚVOD

Opis AKTIVITY:

Táto aktivita je úvodná. Jej cieľom je identifikácia názorov a presvedčení účastníkov v kontexte kritického myslenia. Aplikovaná metóda pojmovej mapy zapojí všetkých účastníkov a podporí diskusiu a spoluprácu.

Názov: ČO JE TO KRITICKÉ MYSLENIE?

Ciele:

Účastník identifikuje typické charakteristiky kritického myslenia.

Účastník vyjadruje svoje vnímanie kritického myslenia.

Účastník si vytvára svoju definíciu kritického myslenia.

Metódy: frontálny výklad, brainstorming, tvorba pojmovej mapy

Zdokonaľované kľúčové kompetencie: kritické myslenie

Zdokonaľované zručnosti kritického myslenia: vyjadrovanie názorov, diskutovanie, aktívne počúvanie

Trvanie: 10 minút

Materiál: biela tabuľa a fixky

Postup:

Uvedte do problematiky: Každá cesta, aj cesta učenia, potrebuje mapu. V tomto prípade spolu pripravíme pojmovú mapu nášho ústredného pojmu – kritického myslenia. Počuli ste už niekedy o pojmových mapách alebo možno ste už aj nejakú vytvorili?

Pýtajte sa a motivujte: Aké sú vaše asociácie s kritickým myslením?

Zadajte pokyny:

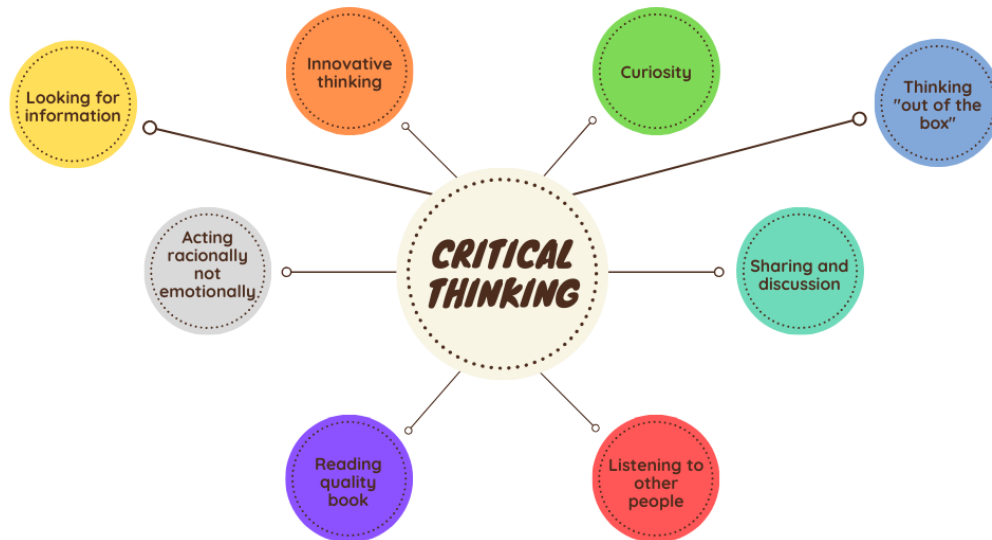
- Ideme spolu vytvoriť pojmovú mapu ako skupina.
- Pomyslíte si na akékoľvek pojmy súvisiace s kritickým myslením. Učiteľ doplní pojmovú mapu na tabuľu.
- Podľa brainstormingu – pojmovej mapy, ktorú sme dnes vytvorili, napíšte definíciu kritického myslenia a prečítajte ju.

Zamyslite sa: Ste spokojní s nápismi? Dala by sa táto pojmová mapa nejakým spôsobom vylepšiť?

Zhrnutie: Pojmová mapa, ktorú sme práve vytvorili, je začiatkom našej fascinujúcej cesty k poznávaniu kritického myslenia. Určite nám pomôže objaviť nové myšlienky, zdieľať názory a získať praktické schopnosti!

N.B. Pojmová mapa môže vyzerat nasledovne, ale počet „bubliniek“ alebo lúčov bude závisieť od nápadov účastníkov.

Ďalšie informácie (podpora, tipy, faktory úspechu/slabé stránky, obmedzenia, možnosti transferu, potrebné zdroje...):

Viac informácií o tvorbe pojmových máp je dostupné na:

<https://www.umeniekreativity.sk/pojmova-map>

Po anglicky: <https://blog.igmatrix.com/how-to-mind-map>

2 . 2 ZAPAMATÄŤ SI

Opis AKTIVITY:

Táto aktivita má za cieľ ukázať, čo presne vieme o kritickom myslení a jeho využití v každodennom živote. Účastníkovi poskytne čas a priestor na uvažovanie o svojej schopnosti kriticky myslieť.

Názov: KRITICKÉ MYSLENIE – ČO TO ZNAMENÁ V SKUTOČNOM ŽIVOTE?

Ciele:

Účastník identifikuje podstatné vlastnosti kritického myslenia.

Účastník rozpozná, ako je možné aplikovať schopnosti kritického myslenia vo svojom živote.

Účastník uvažuje nad svojimi schopnosťami a zručnosťami.

Účastník zdieľa svoje nápady s iným účastníkom.

Metódy: frontálny výklad, skupinová diskusia, práca vo dvojiciach

Zdokonalené kľúčové kompetencie: kritické myslenie

Zdokonalené zručnosti kritického myslenia: vyjadrovanie názorov, rozpoznávanie vzorcov, sebareflexia

Trvanie: 15 minút

Materiál: biela tabuľa a fixky

Postup:

Uvedte do problematiky: Kritické myslenie môže znieť abstraktne, ale je to vysoko praktická schopnosť, ktorá môže značne ovplyvniť náš život. Teraz sa sústreďme na kritické myslenie v každodennom živote.

Pýtajte sa a motivujte: Ako sa kritické myslenie prejavuje v našom každodennom živote?

Zadajte pokyny:

- Vo dvojiciach sa zamyslíme nad typickými schopnosťami kritického myslenia (Úloha 1). Preštudujte si tabuľku s názvami schopností, aktivít a charakteristík kritického myslenia vo vašom pracovnom liste.
- Pracujte vo dvojiciach. Rozhodnite sa, ktoré schopnosti a charakteristiky sú pre vás typické. Podčiarknite ich.
- Uvedte konkrétne príklady, ako sa prejavujú v každodennom živote. Zdieľajte vaše myšlienky s partnerom.

VEDIEŤ ŠOFÉROVAŤ AUTO
ROZLIŠOVAŤ MEDZI NÁZORMI A FAKTAMI
SCHOPNOSŤ VYHODNOTIŤ ZÍSKANÉ INFORMÁCIE
SCHOPNOSŤ POZORNE NAČÚVAŤ
NEZÁVISLE MYSLIEŤ
 VEDIEŤ SA OBLIECŤ PRIMERANE K SITUÁCII ALEBO UDALOSTI
VŽDY VEDIEŤ AKO RÝCHLO REAGOVAŤ
VEĽA VEDIEŤ A MAŤ ROZSIAHLE POZNATKY
MAŤ POD KONTROLOU OSOBNÝ ROZPOČET
BYŤ SKROMNÝ A PRIZNAŤ SI CHYBY
BYŤ TOLERANTNÝ
BYŤ VTIPNÝ A DUCHAPLNÝ

Zamyslite sa: Aké nové fakty ste sa naučili o kritickom myslení v každodennom živote?

Vráťte sa späť k podčiarknutým schopnostiam a zručnostiam. Ktoré nové schopnosti a zručnosti kritického myslenia by ste pridali do našej tabuľky?

Zhrnutie: Mali sme príležitosť spozorovať akými rôznymi spôsobmi sa kritické myslenie prejavuje v každodennom živote. Nasledujúce hodiny nám nepochybne dokážu, že kritické myslenie je jedno z najdôležitejších praktických schopností. Musíme urobiť desaťkrát viac rozhodnutí ako naši rodičia. To pre nás znamená takmer konštantný stres a pocit, že na nič nemáme čas. Kritické myslenie pomôže vám a účastníkom vzdelávania zvládať záťaž spojenú s rozhodovaním sa.

2.3 POROZUMIEŤ

Opis AKTIVITY:

Aktivita posilňuje nadobudnuté vedomosti a zručnosti v oblasti kritického myslenia prostredníctvom inšpiratívnych príbehov a tvorivých úloh aplikovateľných v našom živote.

Názov: JE KRITICKÉ MYSLENIE TVORIVÝ PROCES?

Ciele:

Účastník vzdelávania opíše svoje mäkké zručnosti a vysvetlí ich význam pre reálny život.

Účastník vzdelávania ilustruje na vlastnom príklade využitie prvkov inovácie a kreativity v kritickom myslení v porovnaní s úspešnými osobnosťami, ktoré majú byť inšpiráciou pre skupinu.

Metódy: kooperatívne učenie, diskusia

Zdokonaľované kľúčové kompetencie: kritické myslenie

Zdokonaľované zručnosti kritického myslenia: odvodzovanie, komunikácia, argumentácia, porovnávanie názorov

Trvanie: Trvanie 30 minút

Materiál: pracovné listy, pomôcky, perá, zoznam vybraných zručností kritického myslenia, obrázky osobností z tvorivého sveta (veda, technika, umenie, nositelia Nobelovej ceny)

Postup:

Uvedte do problematiky: Kritické myslenie je tvorivý a dynamický proces, ktorý zahŕňa niekoľko schopností a zručností. Buduje kultúru vyjadrovania a diskusie: formulovanie relevantných myšlienok a otázok, schopnosť argumentovať a reagovať na ne.

Pýtajte sa a motivujte: Viete, čo majú známe osobnosti na fotografiách spoločné? Prečo boli slávne/ocenené/úspešné/inovatívne? Čo museli niektorí z nich obetovať?

Zadajte pokyny:

- Pracujte vo štvorici a vyberte si jednu z osobností podľa svojich preferencií pre skupinu.
- Zo zoznamu vybraných schopností kritického myslenia individuálne vyberte 4, vďaka ktorým sa vybraná osobnosť stala slávnou/ ocenenou/ úspešnou/ inovatívnou.

vybrané zručnosti kritického myslenia

Kladenie premyslených otázok	Vysvetľovanie	Rozpoznávanie výhod
Analýza údajov	Tímová práca	Zlepšenie nápadov
Usudzovanie	Induktívne a deduktívne uvažovanie	Stanovenie cieľov
Pozornosť voči detailom	Emocionálna inteligencia	Prevzatie iniciatívy
Hodnotenie	Strategické plánovanie	Flexibilita
Objasňovanie	Zvedavosť	Riešenie problémov
Aktívne počúvanie	Priebežné zlepšovanie sa	Sebareflexia

- Vo dvojiciach sa dohodnite na 4 spoločných zručnostiach z Vašich zoznamov.
- Dvojice sa spoja, vytvoria predchádzajúce kvarteto a vyberú 4 spoločné zručnosti a usporiadajú ich podľa dôležitosti.
- Každé kvarteto predstaví svoj návrh, diskutuje a hľadá paralely vo vlastnom profesionálnom a osobnom živote. Postrehy a názory sa zapisujú na flipchart, následne sa vyvesia na stenu.
- Zo zoznamu vybraných zručností kritického myslenia vyberte svoje silné a slabé stránky, ktoré chcete posilniť. Zapište ich do tabuľky. (Úloha 1).

ÚLOHA 1: Silné a slabé stránky:

Moje silné stránky	Moje slabé stránky, ktoré chcem posilniť

Ktorá osobnosť (zo sveta alebo kolegov) vás inšpirovala k tomu, aby ste si po tejto diskusii určili plán na zmenu vo svojom živote? Čo konkrétne vás inšpirovalo (úloha 2)?

Zamyslite sa: Čo ste sa naučili z individuálnej a skupinovej práce? Boli vaše argumenty počas riešenia úlohy presvedčivé? Ktoré zo svojich predchádzajúcich odborných a životných skúseností a zručností ste využili?

Záver: Poznanie svojich pre a proti je dôležité pre úspech v živote. Kreatívne osobnosti s vysokou mierou kritického myslenia môžu byť inšpiráciou pre náš plán kariérneho rastu (v rovnováhe s osobným životom). Kreativita je tiež súčasťou kritického myslenia. Okrem toho, potrebujeme vedieť ako vyjadrovať svoje myšlienky, počúvať iných ľudí a následne meniť svoje názory. Počúvať je niekedy ťažšie ako hovoriť...

Ďalšie informácie (podpora, tipy, faktory úspechu/slabé stránky, obmedzenia, možnosti transferu, potrebné zdroje...):

Stimulujte prácu vo dvojiciach.

2 . 4 APLIKOVAŤ

Opis AKTIVITY:

Cieľom aktivity je zmysluplne uplatniť kritické myslenie pri plánovaní zmien v živote účastníka vzdelávania.

Názov: PREMÝŠĽAJ KRITICKY O SVOJOM DNI

Ciele:

Účastník vzdelávania porovná poradie činností vo svojom pracovnom alebo osobnom živote. Účastník vzdelávania uplatňuje vedomosti o kritickom myslení pri návrhoch zmien v poradí svojich činností. Účastník vzdelávania ilustruje, ako tieto poznatky môže využiť vo svojej reálnej práci alebo osobnom živote.

Metódy: analýza, diskusia vo dvojiciach

Zdokonaľované kľúčové kompetencie: kritické myslenie, riešenie problémov, komunikácia,

Zdokonaľované zručnosti kritického myslenia: aplikácia, porovnávanie, pozornosť voči detailom, rozhodovanie, tvorba návrhov

Trvanie: 30 minút

Materiál: pracovný list s tabuľkami, perá, nálepky, flipchart

Postup:

Uvedte do problematiky: Každý z nás má niekedy pocit, že niektoré momenty v našom živote premárnili. Týmto okamihom sa, bohužiaľ, nedá vyhnúť. Množstvo premárneného času však môžeme minimalizovať aj tým, že sa kriticky zamyslíme nad tým, ako to zlepšiť.

Pýtajte sa a motivujte: Stalo sa vám niekedy, že ste mali pocit, že ste nejaký moment v osobnom alebo pracovnom živote premárnili? Môžete niektorý z takýchto momentov opísať? Ako ste sa pri tom cítili?

Zadajte pokyny:

- Zapište do tabuľky 1 činnosti, ktoré ste včera robili v časovom slede (v osobnom živote/pracovnom živote)?
- Rozdeľte tieto činnosti podľa tabuľky 2 (každý účastník školenia napíše príklady na tabuľku):

	súrne činnosti	nie súrne činnosti
dôležité	I. <ul style="list-style-type: none"> • krízové situácie, • naliehavé problémy, • „hasenie“ dôsledkov, • prepracovanie, • ukončenie projektu do blízkeho termínu 	II. <ul style="list-style-type: none"> • prevencia, • budovanie vzťahov, • hľadanie nových príležitostí, • plánovanie, • opätovné vytváranie
nie je dôležité	III. <ul style="list-style-type: none"> • niektoré hovory, • niektoré nákupy, • niektoré správy, • niektoré stretnutia, • neodkladné záležitosti, • obľúbené aktivity, • veci na prepracovanie 	IV. <ul style="list-style-type: none"> • drobnosti, • zaneprázdňujúca práca, • nejaké maily, • nejaké telefonáty, • „žrúti“ času, • rozptyľujúce aktivity

- Práca vo dvojiciach: porovnajte poradie činností v prvej a v druhej tabuľke (účastník vzdelávania vysvetlí tabuľku 2).
- Spoločne vypracujte návrhy: Ako by ste teraz zmenili poradie činností, aby ste lepšie využili čas? Svoje návrhy zapíšte do tabuľky 3a.
- Premyslite si: Ktoré zmeny by ste teraz aplikovali do svojho každodenného pracovného alebo osobného života? Zovšeobecnite svoje návrhy a zapíšte ich (3b). Informujte ostatných.

Zamyslite sa: Aké nové skutočnosti ste sa dozvedeli? Ako sa cítite, keď vidíte svoju tabuľku s naliehavými/nevyhnutnými/dôležitými a nedôležitými činnosťami?

Záver: Ak chceme v živote niečo zmeniť, musíme myslieť kriticky a začať s malými zmenami. Nápady niekoho iného môžu byť tiež užitočné a obohacujúce.

Ďalšie informácie (podpora, tipy, faktory úspechu/slabé stránky, obmedzenia, možnosti transferu, potrebné zdroje...):

Stimulujte prácu vo dvojiciach.

Ďalšie informácie nájdete na:

<https://www.youtube.com/watch?v=xaTmv67WpRM>.

Zdroje: upravené podľa Covey, S. R.: 7 návykov vysoko efektívnych ľudí

2 . 5 ANALYZOVAŤ

Opis AKTIVITY:

Účelom aktivity je aplikovať kritické myslenie zámerne v prípade, že analyzujeme ľudí, objekty alebo situácie okolo nás.

Názov: ČO NÁM HOVORÍ AUTOR?

Ciele:

Účastník vzdelávania vysvetľuje prístup autora a jeho zámery.

Identifikuje a analyzuje typické znaky komiksu/obrázka/fotografie v praxi a porovnáva svoje odpovede s ostatnými členmi skupiny

Metódy: Systém otázok, hodnotenie a overovanie

Zdokonaľované kľúčové kompetencie: komunikácia, riešenie problémov, kritické myslenie

Zdokonaľované zručnosti kritického myslenia: formulácia riešenia, nachádzanie spojení, popis plusov a mínusov, hodnotenie

Trvanie: 20 minút

Materiál: komiks/fotografia/obrázok

Postup:

Uvedte do problematiky: Vizuálnym impulzom, s ktorými prichádzame do kontaktu každý deň nevenujeme dostatok pozornosti. Avšak teraz sa pokúste poriadne porozmýšľať and obrázkom, ktorý máme pred sebou (každý účastník bude mať buď vlastnú kópiu alebo použijeme obrazovku pre všetkých. Obrázok je vybraný zámerne, provokuje a vyvoláva u ľudí emócie).

Čo vidíte na fotografii/obrázku?

Aká je tam udalosť alebo aktivita?

(Diskutuje spolu s účastníkmi vzdelávania o problematike bez konkrétnych záverov, jednoducho „iba“ stimulujte ich skúsenosti, pamäť a záujmy)

Pýtajte sa a motivujte: Čo si predstavíte pod pojmom chudoba? Podľa čoho vieme, že sú ľudia chudobní? Aké sú dôvody chudoby?

Zadajte pokyny:

- Uistite sa, že účastníci vzdelávania svoju pozornosť zameriavajú na osoby: ich popis, vek, vzhľad, oblečenie a fakt, že si každý z nich formuje vlastný názor.
- Rovnako tak je dôležité aj okolie: budovy, ulice, aktivity, pocity a ich popis: pozerajte sa aj na nich a popisujte ich.

- Pozrite sa na vlastný obrázok a napíšte vlastné odpovede. Zamerajte sa aj na atmosféru, popíšte jednotlivé časti, ich funkcie a následne celok. Potom budeme spolu diskutovať (Úloha 1)
- (Úloha 2) je o precvičovaní a zdokonaľovaní zručností, ktoré sa spájajú s analýzou a komunikáciou (ako vyjadrím vlastný názor?)
- Pracujte vo dvojiciach: porovnávajte, dávajte si navzájom otázky a vyjadrite svoje pocity, postoje, náladu a skúsenosti.

Zamyslite sa: Aká je úloha otca, mamy a detí v rodinách? Chcete vyjadriť ešte ďalšiu myšlienku alebo emóciu, ktorá sa spája so situáciou na obrázku? Ako by sme mohli riešiť problém chudoby v našej krajine? (podelte sa so svojimi skúsenosťami: osobnými, z médií, ktoré ste počuli alebo o nich čítali) aké sú ich výhody a nevýhody?

Záver: Zosumarizujte si pocity, skúsenosti a vedomosti účastníkov vzdelávania v diskusii. Ak je nejaký odkaz autora, čo sa môžeme z neho naučiť (Úloha 3)? Zamerajte sa na rôznorodosť odpovedí a niektoré z nich napíšte na tabuľu. Táto úloha je aj o akceptovaní a rešpektovaní rôznorodých odpovedí. Každý myslí inak a my to jednoducho prijmeme.

Ďalšie informácie (podpora, tipy, faktory úspechu/slabe stránky, obmedzenia, možnosti transferu, potrebné zdroje...):

Zamerajte sa na účastníkov vzdelávania tak, že spomeniete viac možností a podporíte akékoľvek vnímanie situácie, ktoré je na obrázku. Urobíte to tak, že sa pýtate otázky, ktoré sa týkajú skúseností, príkladov z médií, situácie z histórie alebo v iných krajinách.

2 . 6 HODNOTIŤ A TVORIŤ

Opis AKTIVITY:

Táto aktivita je zameraná na zdokonalenie a posilnenie kritického myslenia tak, že sa využívajú kreatívne úlohy a učenie sa prostredníctvom zážitkov. Kritické myslenie používame kreatívne v osobnom aj pracovnom živote.

Názov: TAJOMSTVO REKLAMY

Ciele:

Účastník vzdelávania vytvára časti a z nich celok.

Analyzuje skutočné hodnoty, vyjadruje svoj názor, podporuje ho a uvádza dôvody.

Porovnáva, hodnotí a uvádza závery, posudzuje dosah reklamy na zvyky v nakupovaní.

Stanovuje závery, uvádza plusy a mínusy, vytvára si vlastný návrh reklamy a sloganov.

Metódy: sústava otvorených otázok, popis problematiky a vysvetlenie riešení

Zdokonaľované kľúčové kompetencie: komunikácia, riešenie problémov, kritické myslenie

Zdokonaľované zručnosti kritického myslenia: indukcia, dedukcia, formulácia riešenia

Trvanie: 10+10+20+25 minút

Materiál: obrázky/fotografie, video, zvukové nahrávky

Postup:

ÚLOHA A (10 minút)

Uvedte do problematiky: ako často ste v kontakte s reklamou počas televíznych relácií, filmov, hier, priamych prenosov...? Je to veľa? Pozrime sa spolu detailne na reklamu a s čím všetkým sa spája.

Pýtajte sa a motivujte:

Ktorá reklama vás nedávno zaujala? Prečo?

Školiteľ uvedie 3 dobre známe slogany a pýta sa otázky:

- Ktorú značku a aké produkty sa Vám spájajú s týmito sloganmi?

Slogany: Daj si pauzu, daj si Kit Kat. Nestlé

Keď si hladný, nie si to ty. Snickers

Jednoducho to sprav! Nike

- Ktorý zo sloganov považuješ ty osobne za najinovatívnejší a najchytľavejší? Prečo?

- Presvedčte sa, že každý účastník si zapíše vlastnú odpoveď. Používajte tabuľu, aby ste zapisovali aktivity a aby ste poskytli ich sumarizáciu. Môžete vybrať a požiadať jedného z účastníkov, aby tak spravil.
- Existuje tzv. spontánna znalosť alebo znalosť značky, t.j., ktorú značku si predstavíte, napr. Keď sa povie pivo alebo čokoláda. Okamžite si človek spojí značku s výrobkom. Môžete si to s účastníkmi vyskúšať.

Zamyslite sa: Ktorú reklamu máte najradšej? Prečo? Je to vďaka jej myšlienke, inovácii alebo značke, ktorú reklamuje? Naopak, ktoré reklamy nemáte radi, ba dokonca sú rušivé? Prečo?

Záver: Najobľúbenejšie reklamy sú tie, ktoré vyvolávajú v ľuďoch emócie: potešia vás, rozhnávajú vás, rozosmejú alebo rozplačú. Zanechajú v ľuďoch stopu: hudba, chuť, nádej...A marketéri to využívajú, aby predali svoje výrobky. My by sme si mali dávať na to pozor.

Poznámka: môžete použiť tento zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=JKIAOZZritk>

ÚLOHA B (10 minút)

Pýtajte sa a motivujte: Sledujete reklamy v televízii? Ovplyvňuje vás reklama? Aké formy reklamy poznáte? Ktoré slová a farby sa v nich využívajú? Prečo je tomu tak? Účastníkom vzdelávania sa kladú tieto otázky, aby prišli s vlastnými definíciami reklamy, jej základnými vlastnosťami a účelom (Úloha 1).

Zadajte pokyny:

Vymenujte ciele, formy, farby a slová, ktoré sa používajú v reklame.

- Vymenujte prvky, ktoré sa využívajú v reklame, napr. slávna osobnosť, modely a modelky, značkové veci, atď.
- Už ste si niekedy kúpili niečo, čo ste vôbec nepotrebovali? Ako vlastne nakupujete? Vytvorte zoznam kritérií, ktorými sa riadite, keď sa rozhodujete, čo si kúpite (Úloha 2).

Reflektujte: Vysvetlite svoje kritéria ostatným. Použite tabuľu, aby ste vytvorili zhrnutie kritérií v skupine. Na návrh kritérií použite tabuľku.

Záver: Postupne prichádzame na to, že reklama nie je náš sluha, ale sluha niekoho iného.

ÚLOHA C (25 minút)

Zadajte pokyny:

- Účastníci vzdelávania budú riešiť úlohu samostatne a následne budú diskutovať v skupine.

- Pospájajte obrázky s trikmi a na základe svojej skúsenosti uvedte aj iné triky a výrobky (úloha 1). Ktorými z nich ste sa už riadili?
- Zapíšte si triky a ich princípy (Úloha 2)
- Podelte sa s nami so svojimi skúsenosťami a vysvetlite, ktorý trik zabral vo vašom prípade a prečo. Táto úloha sa zameriava na upevňovanie vedomostí. Sú to vlastne rovnaké triky, ale v slovnej podobe a s príkladom.

Zamyslite sa: Povedzte nám o ďalších z vlastných skúseností aj o prevencii. Ktoré z uvedených trikov fungujú? Čo si myslíte, prečo? Ako sa vy osobne pred nimi bránite? Poznáte aj ne triky v reklame?

ÚLOHA D (20 minút)

Zadajte pokyny:

- Pracujte v skupinách. Každéj skupine si vyberte 1 výrobok.
- Vytvorte vlastný slogan, použite techniku manipulácie a prezentujte svoj produkt prostredníctvom zvoleného zástupcu.
- Použite manipulatívnu techniku a polopravdy tak, aby ste presvedčili budúceho zákazníka. Dôraz sa teraz kladie na slová a ich využitie v marketingu a pri prezentácii. Pozrite sa na problematiku z rôznych strán, t.j. ako autor reklamy a aj ako jej príjemca. Účastníci vzdelávania sa pokúšajú vyjadriť pozítiva a negátiva, spravia zhrnutie a nájdu spojenie s praxou okolo seba.
- Použite akýkoľvek marketingový trik (nemusí byť spomenutý v úlohách) a vyberte zástupcu svojej skupiny, ktorý bude predávať výrobok ostatným členom skupiny. Podporujte ho. (Úloha 2).
- Hlasujte za najlepšiu slogan a kampaň, vytvorte hitparádu top 5. Odpovedzte na otázku (Úloha 3)

Zamyslite sa: Pokúste sa zhodnotiť úspech vašej reklamy. Napíšte si výsledok vašich preferencií na tabuľu. Diskutujte spoločne o tom, prečo je najlepšia reklamná kampaň najlepšia, aké sú jej atribúty. Nájdite k nim príklady v praxi.

Záver: Reklama nie je iba zlá. Dnes sú napríklad prítomné v reklame aj kladné hodnoty, napr. letecké spoločnosti tvrdia, že časté lety majú negatívny účinok na životné prostredie alebo automobilky propagujú tzv. car sharing (zdieľania vozidiel). Zisk nemusí byť vždy na prvom mieste. Diskutujte o ďalších pozitívnych vplyvoch reklamy. Je to jedna z prvých vecí, ktoré musíme mať na pamäti, keď robíme svoje rozhodnutia.

Ďalšie informácie (podpora, tipy, faktory úspechu/slabé stránky, obmedzenia, možnosti transferu, potrebné zdroje...):

Účastníci vzdelávania spájajú teóriu s praxou. Aplikujú, čo sa naučili a dokážu vysvetliť, ako veci fungujú a ako by sa mohli a mali zmeniť. Školiteľ sa presvedčí, či si každý účastník vytvoril svoje hodnotenie a odpovede na všetky otázky a vyberie jednotlivcov, aby na ne odpovedali.

Podpora:

Otázky, diskusia pred analýzou obrázkov, vidí, sloganov, diskusia po nich, závery

Tipy:

Účastníci vzdelávania by mali nadobudnúť aspoň základné vedomosti o reklame, mali by dokázať nájsť a vyjadriť jej typické znaky a mali by vedieť ako vyjadriť svoje názory

Faktory úspechu/slabé stránky:

Téma a záujmy, schopnosť komunikovať pred ľuďmi, schopnosť podeliť sa so skúsenosťami, zručnosť analyzovať, zovšeobecňovať a popísať princípy.

Možnosti transferu

Cudzie jazyky, komunikácia, dejiny, mediálna výchova, psychológia, online vzdelávanie

Potrebné zdroje

Kópie pre študentov, obrazovka, video

Ingredients: <https://de.wikipedia.org/wiki/Datei:Activia.jpg>

Professionals recommend: <https://www.flickr.com/photos/159358942@N07/42879892490>

Elite: https://en.wikipedia.org/wiki/Trump_Steaks#/media/File:Trump_Steaks.png

Sale: <https://pxhere.com/en/photo/1450203>

2 . 7 SUMARIZUJ

Opis AKTIVITY:

Táto aktivita je zhrnutím prvej časti. Má za cieľ zhrnúť a porovnať presvedčenia a názory účastníkov v kontexte kritického myslenia. Porovnajú si pojmové mapy z úvodu s ich vnímaním kritického myslenia na konci prvej časti kurzu.

Názov: TAK, ČO PRESNE JE TO KRITICKÉ MYSLENIE?

Ciele:

Účastník identifikuje typické charakteristiky kritického myslenia.

Účastník vyjadruje svoje chápanie kritického myslenia.

Účastník si vytvára svoju definíciu kritického myslenia.

Účastník sumarizuje svoje poznatky o kritickom myslení.

Metódy: frontálny výklad, tvorba pojmovej mapy, práca vo dvojiciach

Zdokonalené kľúčové kompetencie: kritické myslenie

Zdokonalené kľúčové kompetencie kritického myslenia: vyjadrovanie názorov, diskutovanie, analytické myslenie

Trvanie: 7 minút

Materiál: biela tabuľa a fixy

Postup:

Uved'te do témy: Blížime sa ku koncu prvej časti nášho kurzu. Môžete sa vrátiť na začiatok a znovu sa pozrieť na pojmovú mapu kritického myslenia, ktorú sme vytvorili?

Pýtaj sa a motivuj: Aké sú vaše asociácie s kritickým myslením na konci prvej časti kurzu? Keď niekto povie *kritické myslenie*, čo to pre vás znamená?

Zadaj pokyny:

- Ideme sa znovu pozrieť na pojmovú mapu, ktorú sme vytvorili na začiatku.
- Pomyslite si na akékoľvek asociácie, ktoré sú potrebné pre lepšie pochopenie termínu kritické myslenie a doplňte s nimi pôvodnú pojmovú mapu.

Zamyslite sa: Ako by ste vysvetlili, čo je kritické myslenie svojmu dieťaťu alebo vnúčaťu? Vysvetlite svojmu partnerovi vo dvojici.

Zhrnutie: Doplnená pojmová mapa nám pomôže v ďalších častiach kurzu, aby sme ďalej preskúmali, čo kritické myslenie znamená v skutočnom živote a ako by sme ho mohli lepšie aplikovať.

PRE ÚČASTNÍKA VZDELÁVANIA

2.1 ÚVOD

ČO JE TO KRITICKÉ MYSLENIE?

ÚLOHA 1: Aké sú vaše asociácie s kritickým myslením?

Spolupracujte s ostatnými a vytvorte na tabuli pojmovú mapu.

ÚLOHA 2: Podľa brainstormingu – pojmovej mapy, ktorú sme dnes vytvorili, napíšte definíciu kritického myslenia. Myslite na situácie, asociácie a udalosti, ktoré zažívate každý deň.

2 . 2 ZAPAMÄTAŤ SI

KRITICKÉ MYSLENIE – ČO TO ZNAMENÁ V SKUTOČNOM ŽIVOTE?

ÚLOHA 1: Ako sa kritické myslenie prejavuje v našom každodennom živote?

Pracujte vo dvojiciach. Rozhodnite sa, ktoré schopnosti a charakteristiky sú pre vás typické. Podčiarknite ich. Uveďte konkrétne príklady, ako sa prejavujú v každodennom živote. Zdieľajte vaše myšlienky s partnerom.

VEDIEŤ ŠOFÉROVAŤ AUTO
 ROZLIŠOVAŤ MEDZI NÁZORMI A FAKTAMI
 SCHOPNOSŤ VYHODNOTIŤ ZÍSKANÉ INFORMÁCIE
 SCHOPNOSŤ POZORNE NAČÚVAŤ
 NEZÁVISLE MYSLEŤ
 VEDIEŤ SA OBLIEČŤ PRIMERANE K SITUÁCIÍ ALEBO UDALOSTI
 VŽDY VEDIEŤ AKO RÝCHLO REAGOVAŤ
 VEĽA VEDIEŤ A MAŤ ROZSIAHLE POZNATKY
 MAŤ POD KONTROLOU OSOBNÝ ROZPOČET
 BYŤ SKROMNÝ A PRIZNAŤ SI CHYBY
 BYŤ TOLERANTNÝ
 BYŤ VTIPNÝ A DUCHAPLNÝ

ÚLOHA 2: Opäť si preštudujte podčiarknuté schopnosti a zručnosti. Ktoré nové schopnosti a zručnosti kritického myslenia by ste pridali do našej tabuľky?

2.3 POROZUMIEŤ

JE KRITICKÉ MYSLENIE TVORIVÝ PROCES?

ÚLOHA 1: Zo zoznamu vybraných zručností kritického myslenia vyberajte štyri a) individuálne b) vo dvojici c) vo štvorici.

vybrané zručnosti kritického myslenia		
Kladenie premyslených otázok	Vysvetľovanie	Rozpoznávanie výhod
Analýza údajov	Tímová práca	Zlepšenie nápadov
Usudzovanie	Induktívne a deduktívne uvažovanie	Stanovenie cieľov
Pozornosť voči detailom	Emocionálna inteligencia	Prevzatie iniciatívy
Hodnotenie	Strategické plánovanie	Flexibilita
Objasňovanie	Zvedavosť	Riešenie problémov
Aktívne počúvanie	Priebežné zlepšovanie sa	Sebareflexia

ÚLOHA 2: Silné a slabé stránky:

moje silné stránky	moje slabé stránky, ktoré chcem posilniť

ÚLOHA 3: Ktorá osobnosť (zo sveta alebo kolegov) vás inšpirovala k tomu, aby ste si po tejto diskusii určili plán na zmenu vo svojom živote? Čo konkrétne vás inšpirovalo?

Osobnosť:

-
-
-

2.4 APLIKOVAŤ

PREMÝŠĽAJ KRITICKY O SVOJOM DNI

ÚLOHA 1: Aké činnosti som robil včera?

Tabuľka 1: Napíšte zoznam svojich činností v časovom slede.

1		7		13	
2		8		14	
3		9		15	
4		10		16	
5		11		17	
6		12		18	

ÚLOHA 2: Rozdeľte tieto činnosti podľa opisu.

Tabuľka 2:

		súrne činnosti	nie súrne činnosti
dôležité			II.
nie je dôležité	III.		IV.

ÚLOHA 3: a) Ako by ste teraz zmenili poradie činností, aby ste lepšie využili čas?

Tabuľka 3:

1		7		13	
2		8		14	
3		9		15	
4		10		16	
5		11		17	
6		12		18	

b) Aké zmeny by ste teraz aplikovali do svojho každodenného pracovného alebo osobného života? Niektoré z nich zovšeobecnite a napíšte:

-
-
-
-

2.5 ANALYZOVAŤ

ČO NÁM HOVORÍ AUTOR?

Pozrite sa na obrázok a napíšte odpovede na otázky. Informácia sa využije pri záverečnej diskusii.

Čo vidíte na obrázku?

Aká udalosť je na ňom znázornená?

ÚLOHA 1: Obrázok.

Diskusia v skupine: Zamerajte sa na postavy, prostredie a farby. Popíšte ich.

Otázky	Odpovede
<p>Samostatne odpovedzte na otázky:</p> <p>Kam idú?</p> <p>Na čo asi myslia? Na základe čoho tak usudzujete?</p> <p>Aká situácia je vlastne na obrázku?</p> <p>Máme podobné problémy aj v dnešnej dobe?</p>	

ÚLOHA 2: Obrázok.

Diskusia v skupine: Popíšte pocity, ktoré máte, keď sa pozeráte na fotografiu.

Otázky	Odpovede
<p>Aké je prostredie?</p> <p>Kam idú?</p> <p>Čo asi cítia?</p> <p>Na čo asi myslia?</p> <p>Čo na obrázku chýba?</p> <p>Aká situácia je zobrazená? Čo si o nej myslíte?</p> <p>A dnes? Ako riešime také problémy? Úspešne? Prečo áno/nie? Čo by ste robili, ak by niekto z Vašich blízkych bol v podobnej situácii?</p> <p>Čo hovorí autor práve Vám?</p>	

ÚLOHA 3:

Ak nám autor chce niečo povedať, čo sme sa z toho naučili?

Zapojte sa do diskusie v triede o diele a jeho odkaze, vymieňajte si názory s ostatnými.

Myslia si to isté, čo vy?

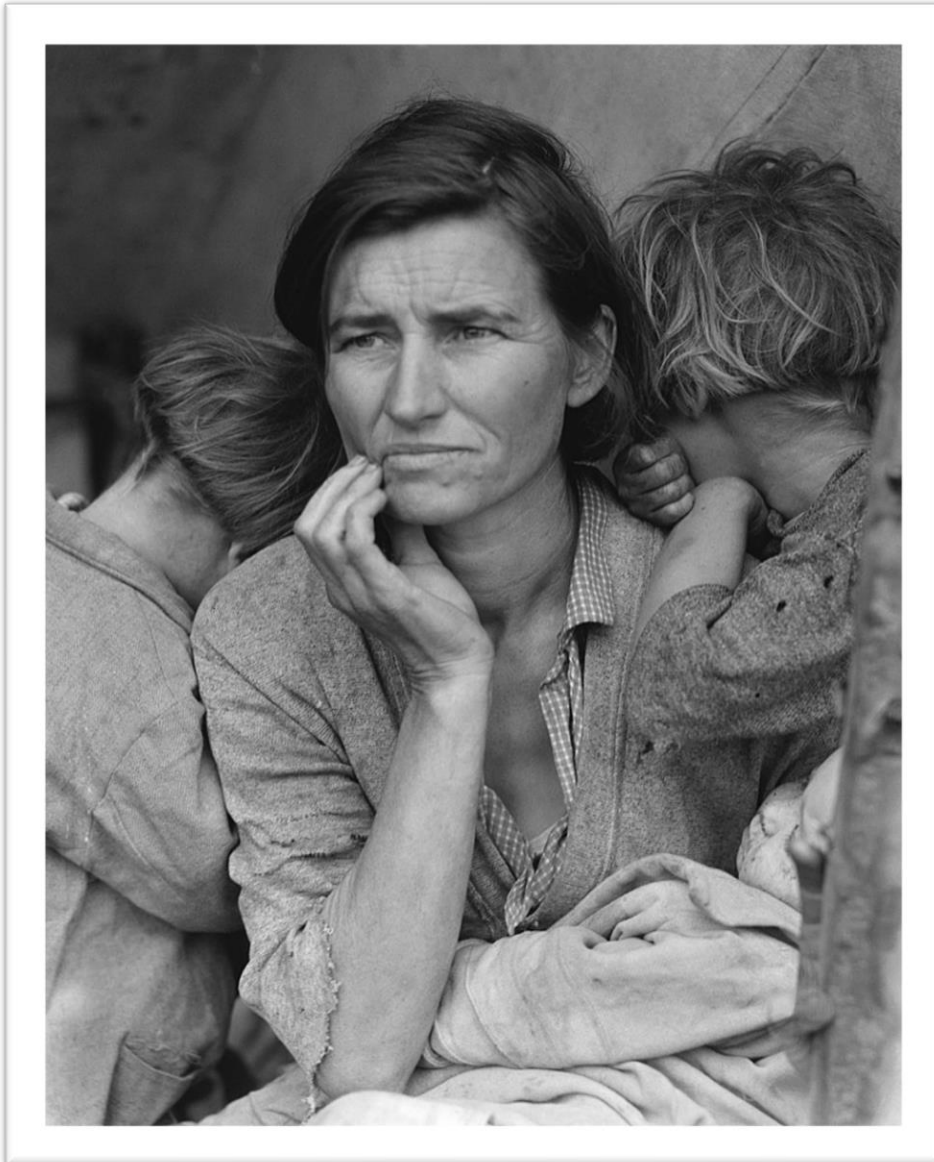
Zdroje:

<http://niot.sk/wp-content/uploads/2019/01/A5-Metodick%C3%A1-pr%C3%ADru%C4%8Dka-Kritick%C3%A9-myslenie-2.pdf>

FILO, J. – IVANIČ, P. – LUPPOVÁ, S. Myslíme kriticky o médiách. [Online]. 1. vyd. Bratislava: Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj,. 2011.

<https://freesvg.org/poor-mother-and-kids>

https://en.wikipedia.org/wiki/Florence_Owens_Thompson#/media/File:Lange-MigrantMother02.jpg

2 . 6 HODNOTIŤ A TVORIŤ

TAJOMSTVO REKLAMY

ÚLOHA A

Pozrite sa na reklamné slogany a spravte úlohy nižšie.

Slogany:

- a. Daj si pauzu.... Daj si Kit Kat
 - b. Keď si hladný, nie si to ty.
 - c. Jednoducho to sprav!
1. Spojte slogany so značkou. Značka: Nike, Nestlé, Snickers
 2. Ktorý zo sloganov je najinovatívnejší a najchytľavejší pre vás osobne?
 3. Ktorá reklama je najlepšia? Prečo? Je to vďaka jej myšlienke, inovácii alebo značke, ktorú obsahuje?
 4. Naopak, ktoré reklamy nemáte radi, ba dokonca sú rušivé? Prečo?

ÚLOHA B

ÚLOHA 1: Diskusia

- Pozeráte reklamy? Ovplyvňuje vás nejako reklama?
- Aké formy reklamy poznáte?
- Aké slová alebo farby sa využívajú v reklame? Prečo asi?

ÚLOHA 2: Zoznam kritérií

Už ste si niekedy kúpili niečo, čo ste vôbec nepotrebovali?

Ako vlastne nakupujete?

Spravte zoznam kritérií, ktorými sa riadite, keď sa rozhodujete, čo si kúpite

Predstavte svoj zoznam a vysvetlite Vaše kritériá pred ostatnými.

ÚLOHA C Marketingové triky

ÚLOHA 1: Pospájajte názvy týchto trikov s obrázkami nižšie. Pokúste sa vysvetliť každý trik a uveďte aj príklad z praxe. Ktorým z nich ste podľahli?

- A. Magická ingrediencia
- B. Odvolávanie sa na autoritu
- C. Vy ste súčasťou elity
- D. Výpredaj

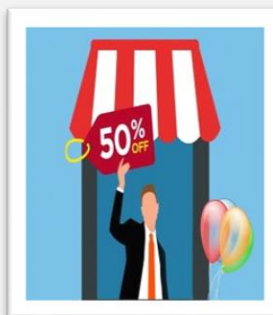
1.

2.

3.

4.

ÚLOHA 2: Pospájajte definície s príslušným trikom.

Triky

- A. Magická ingrediencia
- B. Odvolávanie sa na autoritu
- C. Vy ste súčasťou elity
- D. Výpredaj

Definície

1. Profesionáli z marketing sa nás často snažia presvedčiť, že uvedený produkt má magický účinok. Príklad: farmaceutická spoločnosť vyrába prípravok na úbytok hmotnosti. Vo svojej

reklame tvrdí, že obsahuje výťažok z rastlín, ktoré rastú iba v skrytých častiach Ánd. To je práve dôvod prečo to funguje.

2. Spoločnosť sa pokúša predáť svoj produkt s tvrdením, že 9 z 10 odborníkov ho odporúča, najmä doktori a vedci. Taktiež zdôrazňuje, že bol klinicky testovaný v kvalitnej inštitúcii.

Príklad: doktori tvrdia, že tento výrobok je určite prospešný pre vaše zdravie.

3. V reklame sa zdôrazňuje, že ak si kúpite daný výrobok, budete patriť do vybranej spoločnosti. Príklad: Budete iný, ako ostatní obyčajní ľudia.

4. Reklama sa snaží zaujať zákazníka tým, že ponúka zľavy a snaží sa ho presvedčiť, že je to pre zákazníka ekonomicky výhodné. Príklad: Zákazník by si tento výrobok nikdy nekúpil, ak by nebol so zľavou.

Diskusia

Ktoré z uvedených trikov fungujú?

Čo si myslíte, prečo?

Ako sa vy osobne pred nimi bránite?

Poznáte aj iné triky v reklame?

ÚLOHA D

Reklamný slogan

Vyberte si z nasledujúcich výrobkov:

1. čokoládová nátierka
2. rastlinné maslo
3. cereálie
4. džem
5. nanuk

ÚLOHA 1: Vymyslite reklamný slogan na vybraný produkt s ostatnými členmi v skupine

ÚLOHA 2: Použite akýkoľvek marketingový trik (nemusí byť spomenutý v úlohách) a vyberte zástupcu svojej skupiny, ktorý bude predávať výrobok ostatným členom skupiny. Podporujte ho.

ÚLOHA 3: Hitparáda TOP 5.

Zvoľte si najlepšie slogan a reklamnú kampaň a spravte hitparádu piatich najlepších.

Odpovedzte na nasledujúce otázky:

Ktorú reklamnú kampaň ste si zvolili za najlepšiu a prečo?

Vyskytujú sa podobné slogany a ťahy v skutočnej reklame?

Odpovedzte na otázky o vašej vlastnej reklame:

Prečo ste použili práve tento slogan?

Uveďte príklady ako vaša reklama manipuluje.

Nájdete prvky manipulácie aj v reklamách ostatných skupín?

Nájdete prvky manipulácie okolo seba?

Pokúste sa zhodnotiť úspech vašej reklamy. Napíšte si výsledok vašich preferencií na tabuľu. Diskutujte spoločne o tom, prečo je najlepšia reklamná kampaň najlepšia, aké sú jej atribúty. Nájdite k nim príklady v praxi.

2 . 7 SUMARIZUJTE

TAK, ČO PRESNE JE TO KRITICKÉ MYSLENIE?

ÚLOHA 1: Blížime sa ku koncu prvej časti nášho kurzu. Môžete sa vrátiť na začiatok a znovu sa pozrieť na pojmovú mapu kritického myslenia, ktorú sme vytvorili?

ÚLOHA 2: Aké sú vaše asociácie s kritickým myslením na konci prvej časti kurzu? Keď niekto povie *kritické myslenie*, čo to pre vás znamená? Ideme sa znovu pozrieť na pojmovú mapu, ktorú sme vytvorili na začiatku. Pomyslíte si na akékoľvek asociácie, ktoré sú potrebné pre lepšie pochopenie termínu kritické myslenie a doplňte s nimi pôvodnú pojmovú mapu.

ÚLOHA 3: Ako by ste vysvetlili, čo je kritické myslenie svojmu dieťaťu alebo vnúčaťu? Vysvetlite svojmu partnerovi vo dvojici.